1871. XVI. évfolyam. 221. szám. Szerda, deczember 20.

Megjelenik **mindennap** a délutáni órákban.

Előfizetési dij:
Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautcza **122.** sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Hirdetési dij: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdij. — **Hirdetések felvétetnek:** Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utcza 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyilttéri czikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — **Előfizetések s hirdetési dijak a vidékről** a szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési föltételek
a
„Kolozs. Közlöny“
1872-iki folyamára:

egész évre	12 frt o. é
félévre	6 „ „ „
évnegyedre	3 „ „ „
egy hóra	1 „ „ „

Előfizetéseket **helyben** elfogad: a **szerkesztőség, Demjén László** ur könyv.- és **Keresztesy Pál** ur papirkereskedése.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

Az országházból.

r. A képviselőház decz. 16-ki ülésében **Széll K.** a pénzügyi bizottság előadója benyujtja a föld-, ház-, személyes kereseti- és a czukoradóról, ugy a Horvát-Szlavonországokban fennálló pénzügyi törvényszékek fentartásáról, a jövedelmi adóról, a bor- és husfogyasztási adóról, a bélyeg és illeték, valamint a dijak iránt fennálló szabályok megszorításáról szóló törvényjavaslatok tárgyában készült központi bizottsági jelentéseket. A ház azok kinyomatását elrendelvén, már holnap tárgyalás alá veendi. Hasonlóan beadta **Kvassay L.** előadó a központi bizottság jelentését a dohányjovedékre vonatkozó törvényjavaslatról.

Napirenden volt a közlekedési és közmunka-miniszterium költségvetésének folytatólagos tárgyalása és pedig a **vasutépités** czime alatti szakasz. A pénzügyi bizottság jelentéséből kiderül, hogy a vasut-társaságok igyekeznek a forgalom gyarapodása igényeinek megfelelni az osztrák társaság 2000, a tiszai 500 teherkocsit rendelt meg a második vágányok épitése is halad; ezért a kitett összegek megszavazását ajánlja.

A vasuti kocsik fütése körül folynak a kisérletek — mint azt a miniszter jelzé, 1872. május 1-re valamennyi pálya jelentést teend az eredményről s ennek alapján a fütés valamennyi kocsi-osztályban be fog hozatni. Sokan az azonnali fütést szorgalmazták. A ház is ezt a nézetet tette magáévá, hogy t. i. már az idén kezdjék meg a vasuti társulatok a kocsik fütését.

Továbbá a haz egyhangulag elfogadta **Patrubány** Gergely decz. 15-én beadott inditványát, hogy a miniszterium adjon be javaslatot a vasuttársaságok felelőssé tételéről oly vasuti szerencsétlenségekért, melyeknél emberélet is veszett el.

Megszavaztatott vasutépitési czimén: vasut-épitészeti igazgatóság fizetéseire, pótlékaira és lakbéreire 136,852 frt, nyugdijakra 35,000 frt, házbérek, fütésre stb. 19,000 frt, irodai szükségletekre 24,000 frt, vasutak feletti felügyelet költségeire 238,487 frt, ujvonalok tanulmányozásának költségeire 50,000 frt. **Tisza L.** megjegyzi, jövőre az uj vasutvonalok tanulmányozása körül több gonddal járjanak el a kormányhözegek, különösen a tervek felülvizsgálatánál, nehogy mint a keleti vasutnát történt a töltések roszak, az alagutak szükek, a sinek gyengék s az irány oknélkül tekervényes legyen. **Vukovich** a lassu épitést rovja meg, különösen a károlyváros-fiumei vonal kiépitésének akadályait szeretné ismerni. Erre a miniszter kijelenti, hogy nemcsak 8% a van e vasutnak kiépitve, hanem az alépitményből 15%, felépitményből 5% és az épületekből szintén 5% van készen. A lassuságra azt feleli, hogy midőn 450 mfld vasut épül egy évben, a lehetlenséggel határos, hogy a kitüzött rövid terminusok mindenütt megtartassanak. A kormány ugyan erre törekszik, de a munkás kéz hiánya a legfobb akadály gyanánt jelentkezik. A vállalkozókat sürgetni, felügyelni ez a kormány feladata s ezt teljesiti is; ép ugy a fiumei vasutra kiváló gondot fordit. Erre a károlyváros-fiumei vonalra 10 millió frt megszavaztatott.

Megszavaztatott beruházásokra az államvasutaknál czim alatt 1.105,997 ft, a második tételből a levonás után 1.500,000 ft, a harmadik tétel alatt 460,000 ft. Ezzel a közlekedési minister költségvetése is befejeztetett.

A ministerelnök felszólalására a ház belenyugszik abba, hogy az indemnity tárgyalása előtt az igazságügyér költségvetése tétessék napirendre, mihelyt a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium költségvetése befejeztetett lesz.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi ministerium költségvetését illető jelentést Wahrmann előadó tette meg. 1872-re a rendes szükséglet 10 209,439 ft, rendes fedezet 8.703,983 ft, tehát 1.505,456 ft a fedezetlen hiány, s igy 248,104 fttal kevesebbet vesz igénybe a közjövedelmekből 1872-re, bár az idén a határőrvidék kiadásait önerejéből fedezi. Ez um: bizonyitja a megelőző években tett befektetések hasznos voltát, jövedelmezőségét, s hogy nemzelgazdászati intézményeink észszerü fejlesztése nemcsak szellemi, de anyagi hasznet is teremt; nemcsak közvetve, de közvetlenül is javit az állam pénzügyi viszonyain, s már rövid időközök után is megtermi gyümölcseit. A bevételek e téren organicus összeköttetesben állanak a kiadásokkal, s a ki nagyobb jövedelmet óhajt, a költségek okszerü szaporitását sem tagadhatja meg. **Horn** maga is elismerőleg nyilatkozik e tárgyban, de egyuttal a minister figyelmébe ajánlja a részvényes társulatok ügyét s az ünnepek lehető megkevesbitését. **Helfy** az adatokat nélkülözi.

Tisza L. az erdészeti törvényjavaslat beterjesztését sürgeti, különösen a befásitás szükségét hangsulyozván.

Szlávy min. beszédében kimutatja, hogy a részvényes társulatok feletti felügyelet nem lehet tulságosan beavatkozó; hogy az ünnepek vasárnapra áttételével nem lehet a Horn által kimutatott milliókat megtakaritani, már csak azért sem, mert például a ministerek ünnepnap is dolgozván, az e czimen felszámitott nehány száz forint leütendő. Elmondja továbbá a minister Helfynek felelve, hogy nemcsak borászati előadások által kivánja hazánk, bortermelését emelni, de százezer forintból nem teheti meg mindazt, mit Helfy kivánna. Majd megmagyarázza, hogy a marhavész elleni intézkedésekre évente szükség van bizonyos összegekre. Az erdészeti törvényjavaslat kész, az ülésszak lejárta előtt be fogja nyujtani; de a befásitást jó lesz későbbi időre hagyni, mert az tömérdek pénzbe kerülend, nem 1872-re való.

Ezután a részletekbe menvén át a ház megszavazott: közp. igazgatási költségekre 163,380 ftot, ipar, kereskedelmi és külkereskedelmi czélokra 41,400 ftot, a néptanitók számára tartandó rövid tanfotyamra 10,000 ftot, 2 fatenyésztési vándortanitó számára 3000 ftot, 6 ifjnak külföldön tanittatására 4800 ft, stb., stb.

Az ülés végén **Bittó** min. tjavaslatot nyujtott be a pénzügyi birósági hatóságnak az egyes törvényszékekre ruházásáról és a pénzügyi főtörvényszék ideiglenes fenntartásáról. Kinyomatván kiosztatik s az osztályokhoz utasittatik.

Társadalmunk bajai
különös tekintettel
az öngyilkosságra.
DOBRÁNSZKY PÉTER,
jog- és bölcsészettudor, kir. jogtanártól.

XIV.

A nőemancipatióhoz még következő megjegyzéseim vannak.*)

Természeti törvényről szóltam. Hogyan, hát a természetnek is van köze a nők egyenjogusághoz?

Kétség kivül, sőt oly nyomatékos szava van e kérdésben a természetnek, hogy az dönti el: vajjon a nőemancipatió utolérhetlen ábránd vagy életrevaló eszme-e? Mert mi emberekül alkothatnánk bármily eszményieknek tetsző törvényeket, alapithatnánk világraszóló intézeteket, ha a természet azt mondja, hogy azok nem emberek, hanem angyalok számára valók, akkor az, a mit eszményinek, tökélyesnek hittünk, mind csak használhatlan czifraság, megvalósithatlan, gyakorlati utópia. A ki valamely czélt el akar érni, annak alkalmazkodnia kell a lények természetéhez; mert azt a ki a természettel ellenkező állásba jut, menthetlenül összetöri az ellenállást nem türő természet.

Engedve uralunk!

Már a mi a nő természetét illeti, erre nézve sok mindent hallunk; mindenesetre a legilletékesebb az, a mit a női természetről a physiologok és psychologok mondanak. Midőn egy jólelkü ember, a ki mint természettudós, mint jogász, mint nemzetgazdász és mint bölcsész egyaránt hatalmas, a nőemancipatióról közzétett nézeteimet olvasta, igy fordult jóakarólag hozzám: megvallom, mulattam, midőn értekezését olvastam, egyebek között azért is, mert eszembe jutott a nőhivatalnok, a kinek bürójában ott reng a bölcső és ha sir, enni kér a gyermek, emlőire veszi . . . mily érdekes lehet ez azon ember előtt, a kinek épen dolga van a hivatalban!

Én láttam már ilyen nőt, a ki postamesterné, gyermekével karján, de én — megvallom — nem nevettem rajta, hanem **becsültem** őt. A becsületes munka és foglalkozás engem nevetésre birni nem tud. Különben, itt csakugy zárjelek között legyen mondva: minő szükségünk van nőorvosokra! A gyöngéd és szemérmes nő mennyivel közlékenyebb lenne betegségében a nőhöz, mint a férfihoz, kinek sokszor baját igazán el nem mondhatja, a nélkül, hogy nőiségének fájdalmat ne okozzon. Pedig az orvosnak mindent kellene tudnia! Tovább folytatólagosan a gunyos megjegyzésekre azzal felelek, hogy én még többet mondok mint ellenzőim: előképzelem t. i. azoknak hahotáit, a kik elgondolják, milyen nyalka huszár lenne a nőből: ily had volna aztán igazán veszedelmes had! És igy tovább!

Ám de jól meggondoljuk, hogy nincs oly szent és eszményi, a miből torzképet és parodiát ne lehetne csinálni.

Az igazságnak azonban az már természetében van, hogy sohasem a tulzások- és végletekben található; mindazáltal — ha akarnám — a physiologok ép ugy tudnék felelni, mint a bohócznak. Mindenekelőtt azonban hangsulyozva meg kell emlitenem, hogy a nőemancipatióra nem is azon nőnek van kiváló szüksége, a kinek férje van és gondoskodik a ház fenntartásáról, hanem annak, a kinek önmagát kell fenntartania, mert gyámola nincs. De aztán, ha a physiolog a nő testszervezetéről, sexuális szerveinek tulnyomó uralmáról beszél; ha azt mondja, hogy bizonyos periodusokban a nők oly természeti kényszerüségbe jutnak, midőn ingerlékenyek, szenvedélyesek, kegyetlenek, például: Erzsébet angol királyné legkegyetlenebb tényeit ily állapatokban követé el: erre az a mondani valóm, hogy a férfi ép ugy ki van téve a betegségnek és a véralkat eshetőségeinek, mint a nő; sőt ha ellenzőim példájára tulhajtani kivánnám a dolgot, tudnék én magamnak férfit is olyat képzelni, a ki örökké beteges, ingerlékeny, ideges, izgékony, türelmetlen, dühös, kegyetlen. Ámde nekem nem telik kedvem a szélsőségekben!

Csak azt a **jellemző** adomát mondom el, a mit valahol Bismarckról olvastam. Abból az időből szól az adoma, midőn a nagy államférfi még mint referendárius gyakornokoskodott. Főnöke irodájába ugyan is benyit egy vidéki szegény ember, a ki elkezd méltatlankodni a felett, hogy az ő ügye oly régen elintézetlenül hever, és meglehet, hogy egy kissé kemény kifejezésekre is ragadta az indignatió, a midőn a tüzes Bismarck türelemvesztve és indulatosan rárivall: befogja kend tüstént a száját vagy kidobom! A „vas és vér“ már akkor müködött benne! Erre főnöke felcsattan és rendreutasitva gyakornokját igy szól Bismarckhoz: uram, tudja meg, hogy itt csak nekem áll jogomban valakit kidobni.

A szegény ember, a ki ezt hallá, természetesen vérszemre kapott, és mégcsak most kezdett igazán lármázni. Bismarckból végre is kitört ujból a „vér és vas“ és mennydörgő hangon kiáltott a parasztra: csitt, mert rögtön kidobatlak **principálisommal!**

Ezt csak azért beszéltem el, hogy kérdhessem: melyik volt a kettő közül ingerlékenyebb, higgadtabb és józanabb? A gyakornok vagy a főnök?

Ime, megvannak gyengéik a legnagyobb férfiaknak is, sőt igen sokszor a legnagyobbak valóságos **zsarnokok,** a kik a magukén kivül véleményt, akaratot és parancsot nem türnek. Tehát a mi az emberi gyarlóságot és gyengéket illeti, legjobb ha Széchenyinkkel és Eötvösünkkel tartunk és azt mondjuk, hogy az ember nem elég jó angyalnak, de nem elég rosz ördögnek sem,*) vagy a mint a példabeszéd tartja: nem olyan fekete az ördög mint a milyennek festik! Még csak azt akarom a phyziologok mondani, hogy márha a nő csakugyan roszabbnak, kegyetlenebbnek volna is teremtve az Alkotótól mint a férfi — a mi felett legyen szabad kételkednem —: még akkor sincs minden nő az Erzsébet királynő helyzetében, hogy t. i. ölessen és gyilkoltasson; mert nem minden nő királynő! Ezt tudjuk.

Annak a jókedvü embernek pedig, a kinek amazon hadra volna gusztusa, tudnék én Karthagó és Eger hősnőiről történelmi nagyszerüségeket elbeszélni, de mint mondám, nem vagyok embere a szélsőségeknek.

A „természet“ feletti vitát tehát engedjük át magának az életnek, a gyakorlat és alkalmazás mindig a legjobb és legilletékesebb birája és próbája az elméleteknek.

Bátor vagyok kimondani, hogy nem azok tisztelik a természetet, a kik mindig róla beszélnek, de érte semmit és ellene mindent tesznek; hanem az, a ki azt akarja és tanácsolja, hogy hagyjunk mindent a maga **természetes** módján élni és hatni, és ne emeljünk **mesterséges** gátokat az élet utjába. Hiszen valójában csak ekkor fog kitünhetni: mi a természet, mit enged a természet és mit nem?

Ámde az emberek ugy cselekesznek, hogy csinálnak maguknak és társadalmuknak mesterséges és erőszakos rendet, törvényeket, melyek által megkötözik a nőt, elveszik lábai alól a munka talaját és azután, ha a nyügeibe szorult nő nem tud az életben oly eredményeket felmutatni, mint az önkénykedő és szabad férfi; akkor nagy bölcsen kiáltják: ime, láthatjátok, hogy a nő **természeténél** fogva gyarlóbb, tehetetlenebb mint a ferfi, tehát az ő számára gyám és gondnok, **„törvényes oltalom“** kell!

Hiszen, ha a **természet** magamagától intézkedik az emberek sorsa felett; hogy ha a nő nem képes **természettől** fogva orvos, ügyvéd és más egyéb lenni: akkor nem szükséges őt e térről mesterséges erőszakkal, törvénynyel leszoritani; mert leszoritja őt onnan már maga a **természet,** ugy, hogy a férfival a szabad versenyt ki nem állhatja. Azért mondám, hogy **intézze el a többit a szabad verseny természeti törvénye.**

*) E fejezet tévedésből maradt ki a „Közl.“ 218-ik számában megjetent XII-ik czikkből, melynek kiegészitő részét képezi. Szerk.

*) Gyöngysorok. 224. l.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Bécs. Kállay belgrádi főconsul ide érkezett s hosszas kihallgatáson volt gr. Andrássy külügyérnél.

Madrid. Nagy crisist várnak, a helyzet rendkivül nyugtalanitó.

Szt.-Pétervár. Az orosz tartományi sajtó oda utasitatott Katkow (nagy-orosz) irányával ellenkezőleg irni, agitálni. A sajtóirodában is több személyeket kicseréltek.

Róma. A hadügyér a keleti és nyugoti határok megerősitésére s egy Róma körül felállitandó erődített táborra csak 70 és nem 180 millió lirát fog kérni a parlamenttől, 50 milliót a hadsereg ruházatára és 32 milliót a tüzérség tökéletesitésére.

Konstantinápoly. Egyetemet állitanak s egy tudományos akadémiát.

Legujabb táviratok.

Páris, decz. 16. A parlamenti kezdeményezési bizottság tegnapi ülésében Thiers hosszabb beszédben nyilatkozott a kormánynak Párisba leendő visszatérése mellett, melyet a gyors informálhatás s a kormány tevékenységének gyorsitása szempontjából okvetlenül szükségesnek tart; kifejté, hogy a nemzetgyülés e lépéssel semmi veszélynek nem teszi ki magát, a kormánynak pedig erőt kölcsönöz Európa szemei előtt. Nem szabad továbbá engedni, hogy Berlin erőt nyerjen Páris tölött, mely utóbbi már különben is vesztett jelentőségéből s nem szabad romlásán működni, a mi végzetteljessé válhatnék az egész országra. Majd utal azon kellemetlenségekre, melyek a kormány egyes ágazatainak megosztásából származnak, s kéri a bizottságot, hogy ujabb meghallgatása előtt ne határozzon.

Páris, decz. 15. Leboeuf tábornagy tegnap a kormányczelekvények megvizsgálására kiküldött bizottság által kihallgatatott, minden felelősséget elháritott magáról és tagadja, hogy azt mondta volna, miszerint ő hadkészen áll, ha hadügyminiszternek maradt volna, augusztusig 567,000 rendes katonaságot és 300,000 mozgó nemzetőrt állithatott volna fel.

Páris, decz. 16. A republikánus lapok nehány nap előtt aláirást nyitottak a fogságban levő párisi communisták családjainak felsegélésére s a Figaro ezzel szemben mintegy tüntetésül a Darboy érsekkel együtt kivégzett rendőrök özvegyei s árváinak felsegélésére hivta fel a közönséget s külön mellékleten mutatván ki az adakozás eredményét, a három első napról 43,779 frank 90 centimenyi eredményt mutat fel.

Prága, decz. 16. A szeptemberi császári leirat agitátionalis eszközül nagy falragaszokban függesztetett ki az utczasarkokon, melyeket a rendőrség azonban rögtön elháritott

Válasz a „Kelet“-nek.

E lepban közlött nyilt levelemre, és a negyedéves joghallgatók nyilatkozatára a „Kelet“ 290-ik számában, annak bölcs szerkesztője némi megjegyzéseket tesz. Felelek az egész illetőkre. Örömmel veszem tudomásul, hogy vesszőparipáját visszafelé forditotta s a dolog meritumára nézve, értem a jogtanári kathedrát, megretirált; ellenben szánom őt, hogy nem szivelheti az őszinte és igazmondást. Szánom azon hypokritáskodásáért is, mely miatt ama bizonyos cliquere való rámutatásomat nem akarja megérteni. Pedig bizony higyje el, hogy én tényekkel és nevekkel is kész vagyok szolgálni; s ha most még azokról hallgatok, nem az ő nagyhangu agyarkodásától való félelem, sem az önmagába szállás után netalán bekövetkezhető tehetetlen nyőszörgése és siránkozása, hanem az olvasó közönség iránti tisztelet és a tisztességes sajtó feladatáról — a „Kelet“ szerkesztőségeénél — tisztább fogalmaim, tartanak vissza. Kivánesi rá, mikor végeztem? Az elmult julius hóban, szomoru tapasztalásim legnagyobb részét pedig ép a „Kelet“-nek a sajtó-hatalommal való gyakori visszaéléséből meritettem Legyen meggyőződve, hogy — ha csak a stylusnál marad vala, — a mi izlés dolgn, s a miben ugyan a „Kelet“ még nem osztogathat csak is fogadhat el leczkéket — nem szólaltam volna soha fel. De a botrányos módor, a henczegő magas hang, s különösen a kathedrara tett indokolatlan támadás arról győztek meg sok másokkal együtt engem is, hogy a támadás indoka általában nem a munkában magában rejlik, hanem azon kivül bizonyos n.-enyedi politika Vásárhely felé vetett

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

bukfenczében. Alánlja az irodalmi ismeretszerzést; én viszont ajánlom a „Kelet“ bölcsének, hogy a „Nyeglék“ és a Czelder ellen irt európaihirü munka mellett nehány kritikai tanulmányt is olvasson el, s főleg az aesthetikát forgassa szorgalmasabban; hogy magam részéről mily sokrabecsülöm az aesthetikát, azt azzal bizonyitom,hogy a „Kelet“-re ujéven tul soha többé elő nem fizetek.

Ama bizonyos végzett jogász.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, deczember 19

— **Gr. Péchy Manó** királyi biztosunk ő nmlga kifogyhatlan a hazafias czélu adakozásokban. A minap közöltük, hogy ő exlja 200 frttal lépett a kolozs-dobokai néptanitók egyletébe, ugyan 200 frtot adományozott a kolozs-monostori tüzoltó egyletre, s a kolozsvári zeneconservatorium alaptőkéjét 500 frttal szaporitá — most azt kell feljegyeznünk, hogy ő nmlga 1000 frtos urberi kötvénynyel lépett az erdélyi muzeumegylet alapitó tagjai közé. Ily tények egyszerü felemlitése, a hazafias áldozatkészségnek feltüntetése másokra buzditó például szolgálhat s megadja az érdemnek azt a mi az érdemé.

— **Marosszék uj bizottsága** 160 tagból áll ezek közül felerészt képezik a virilisek, másikfetét a választottak; a virilisek közül 66 jobb és csak 14 baloldali; a választás utján bejutott tagok közül ismét 66 jobb és 14 baloldali, tehát a Deákpárt roppant többségben van, s nem teljesült azok reménye kik pár érdemes tisztviselő mellőzése miatt ellenzéki székké átváltozását várták Marosszéknek.

— **Beküldettek** szerkesztőségünkhöz **Biró János** kolozsvár-városi egyesbiró urnak a jog- és államtudományokból a pesti m. kir. egyetemen idei deczemb. 15-én jogtudori rangnyerés végett tett nyilvános szigorlata **tételei** nyomtatásban. Nem reflectálunk a tételek tudományi értékére: erre nézve kezességet látunk egyetemünk jogi karában, mely azt helyeselte; de örvendetes tényként constatáljuk, hogy birói karunkban egy kitünő fővel tobb lesz, hogy az uj tudór városunk birái közül való, s hogy vannak a kik közszolgálatban levő egyének, kik tisztök lelkiismeretes betöltésén kivül, még ily tisztelő tudományos rangra is magukat képessé tenni idővel és nemes ambitióval birnak.

— **Az indemnityről szóló** törvényjavaslatot a pénzügyi bizottság decz. 16-án targyalta s el is fogadta azon hozzá tétellel, hogy ha a budget vita igen hosszura nyulna, terjesztessék ki az indemnity február havára is.

— **A kir. bíróságok személyzetének** kinevezését illető előterjesztések decz. 15-én Ő Felsége szentesitése alá terjesztettek; az átmeneti intézkedéseket illető min. javaslatok fs elkészültek s a parlament elébe hozatnak. A megszaporitott igazságügyi miniszteri irodának 8000 kinevezési alkotmányt kell kiállitania. Minden ugy el van készitve, hogy a melv napon a helybenhagyás Bécsből leérkezik, a hivatalos lap azonnal megkezdi a kinevezések közlését, s a kinevezési okmányok szétküldése is azonnal megtörténend, hogy az uj szervezet már 1872 január 1-én életbe léphessen.

— **A hirlap-cautiót** illető főrendiházi módositás tárgyaltatván a képviselőház 7-ik osztályának tegnap (dec. 15.) tartott ülésében, Móricz Pát inditványozta, hogy az osztály ragaszkodjék a képviselőház első határozatához, Molnár Antal elfogadta ezen inditványt, de elfogadtatni javasolta egyszersmind a főrendiház azon módositványát, mely szerint „Horvát-Szlavonországban az ott fönnálló sajtótörvények, mint a melyek iránti intézkedés a horvát-szlavon országgyülés hatásköréhez tartozik, érintetlen maradnak.“ A hirlap-cautió eltörlése iránti képviselőházt határozat föntartása mellett szólaltak még fel Tisza László és Széll Kálmán, mig Szontágh Pál (gömöri) a hirlap-cautiót nem óhajtja teljesen eltörültetni. Szavazás utján Móricz Pál inditványa, Molnár A. pótinditványával egyfitt határozattá emeltetett.

— **Andrássy Gyula grófhoz** — mint értesülünk — üdvözlő és bucsufeliratokat intéztek: Borsodmegye, Udvarhelyszék és Szathmár-Németi sz. kir. város közönsége, ugyszintén Szatmármegye is. A gróf választóihoz Zemplénmegye alispánja utján bucsulevelet intézett, melyben meleg szavakkal mond köszönetet azon bizalomért, melyet választói iránta tanusitottak.

— **A helybeli** kereskedelmi és iparkamara e hó 12-én tartott ülésében a miniszter ur felszólitása következtében a bécsi világkiállitás ügyében megalakult albizottság, Biasini Domokos ur elnöklete alatt állni fog: Bohm János, Kremer Ferencz urakból, s még azon tagokból, a kiket a bizottság ajánlani fog. A vidéken fel lesznek kérve a kamra kültagjai s azon férfiak, a kiket a kamara az országos központi bizottságba felajánlott. A kamara egyelőre egy felhivásban figyelmezteti a területén lakó iparosokat a tervben levő kiállitásra. A bizottság egyébiránt utasitva lön, hogy az erdélyi gazdasági egyesületnél alakitandó albizottsággal igyekezzék kezet fogni. — A kamarák ügyében e hó 16-án tartott szakbizottságban az elnök és titkár vett részt, a kik egyszersmind az országos kiállitási bizottság tagjai levén, a bizottságnak f. hó 18-án tartott ülésében is megjelentek. — A szamosujvári kereskedő-társulat panasza következtében a kamara megkeresi a helybeli tanácsot, hogy a városi kövezetvám haszonbérlőjét utasitsa átviteli vámjegyek kiállitására, a melyekre az ellentétes vámsorompónál a városon csak átszállitott czikkekért a fizetett vám megtérittessék, s a szállitó ne legyen kénytelen a megtéritendő vámért az első sorompóhoz visszatérni, mint jelenleg. — A kincstár részére szállitott termények ára a hatóságoktól jegyzett árjegyzékekre lévén fektetve, a kamara pedig azt tapasztalván, hogy ez árjegyzékek gyakran téves adatokat tartalmaznak, felkérendőnek véli a helybeli tanácsot, hogy az árak jegyzésével megbizott tisztviselőket utasitsa a lehető leghübb adatok szerzésére, a melyek ellenőrzése végett a kamara egy szakértő bizottságot kész felállitani. Végül megemlitendőnek véljük, hogy ez ülésben az elnök **Finály** H. ur kijelenté, hogy ujévtől kezdve a kath. lyceum nyomdájának igazgatóságától megválván, véleménye szerint választói jogosultsága megszünik, ezért mind a kamarai tagságról, mind az elnökségről lekösön, hogy ez állást ne látszassék bitorolni; a gyülés azonban a lemondást nem fogadta el, hanem kijelentvén, hogy az elnök urat, mint a helybeli takarékpénztár egyik választmányi tagját a kamara törvény §§. értelmében ez állásra tovább is minősültnek tartja, kérte, hogy eddigi állását az uj választásig tartsa meg.

— **A postai utánvétel és utalványok** kezelésében az 1871. évi deczember 15-től kezdve életbelépendő változások szabályai szabta utánvételi jegyek 10 krért, — 5 kros bélyeggel ellátott, — utánvételi lappal egyesitett, — valamint utánvételi lap nélkül szállitólevelek 6 krért, — továbbá bélyegezett utalványi lapok — a királyi postahivatalokon kivül mindegyik levélbélyegárusnál is kaphatók.

* **A vonatkozó hirdetményből** láthatólag kevés nap mulva lesz az **insbrukki sorsjegyek** első huzása. Miután egy sorsjegy legnagyobb nyereménye 30,000 ft, a legkisebb pedig 30 ft, e mellett a kereskedelmi bank váltóirodája magát kötelezi, hogy azokat vételárban fizetés gyanánt elfogadja, kétségtelen, hogy ezen sorsjegyek vásárlása igen előnyös.

— **Felrobbanás.** A temesvári épüiő félben levő (német) szinháznál dolgozó munkások ebédre a közelében levő korcsmába mentek s nem vevén észre a kályhában levő dynamit golyókat, tüzet raktak. Alig, hogy a kályha kissé melegedni kezdett a golyók felrobbantak s az egész szoba belsejét nagy robajjal összerombolták. — Szinte megfoghatlan, hogy a benn levő munkásoknak nem lett semmi bajuk és csak az egyik, ki a kályhához legközelebb ült, sérült meg jelentéktelenül.

— **A könyvek óriása.** Az angol nyilvános könyvtárak legtöbbjében egy óriás könyv költi fel a figyelmet, mely 4 öl hosszu és 2 öl széles, ha pedig fölnyitja az ember, félláhnyi diszes betükkel az angol hősök neveit és életkorukat látja följegyezve a könyvekbe. A könyv czime: „Az angol hősök Pantheonja.“ 1832-ben, Londonban nyomták: de csak száz példányban.

Egy derék hazafi hullott ki ismét a magyar intelligentia vezéreinek soraiból; ép akkor ragadta ki őt szerettei karjai közül a halál, midőn a nagy megróbáltatás elé haladó nemzetnek az élettapasztalat bölcs utmutatóira inkább van szüksége mint valaha volt. **Szentiványi György** egyike volt azon férfiaknak, kiknek tevékenységét az igazságérzet bátor nyilatkozata s a közügyek iránti buzgó érdekeltség, fáradhatlan munkásság jellemzék; ezeknek s már szabadságharczok korában szerzett érdemeinek köszönheté az elhunyt, hogy müködése körében mindig jelentékeny tényezőnek számitatott ugy barátai, mint politikai ellenei részéről. Legyen a hazafi siri álma csöndes nyugodtabb, mint vala a közért folytatott mozgalmas élet küzdelme. A család **Necrologja** igy hangzik: Kis-Borosnyói Tompa Juliánna már özvegy Szentiványi Györgynő, maga és egyetlen leánya Mária, a néhainak testvérei: Szentiványi Krisztina férjezett Szentiványi Józsefnő és családja, és Szentiványi Gábor nevökben a legmélyebb fájdalomtól dúlt szivvel tudatja forrón szeretett hü férjének, a gondos édes atyának és jó testvérnek sepsi-szent-iványi **Szentiványi György**-nek folyó évi deczember hó 6-án estvéli ½8 órakor, életének 62-ik, boldog házasságuk 22-ik évében idült máj- és szivbántalom következtében hosszas szenvedések után történt gyászos elhunytát. A családi élet boldogitása, a haza iránti tántorithatlan hüség, a lovagias becsület szeplőtlen fenntartása, a közügyek előmozditása iránt tanusitott önfeláldozó buzgalom, a hazai közintézetek készséges pártfogolása, kortársai közbecsülése és szeretete valának éltének azon nemes jellemvonásai, melyek emlékét éltetni fogják a késő maradék szivében. Hült tetemei folyó hó 9 én délutáni 2 órakor fognak végakarata szerint itt helytt saját udvarkertyében örök nyugalomra elhelyeztetni, lelkéért pedig az engesztelő áldozat f. hó 16-án reggeli 10 órakor Szt.-Györgyön az egek urának bemutattatni, mely végtisztesség tételre minden résztvevő rokonok és barátok szomoruan meghivatnak. Béke poraira! Sepsi-Szent-Ivány, deczember hó 7-én 1871.

(—) **Nemzeti szinház.** decz. 18-án **„A tiszaháti libácska“** és **„A szép Galathea“.** Mind a vigjáték, mind az operette élénken ment, s a kevés számmal egybegyült közönség igen jól mulatott. A vigjátékban különösön kitünt **Eihner Anna** k. a. ki a „libácskában“ kedves és megnyerő jelenség volt, szerepének erőt, alakot és életteljességet kölcsönzött, s mindezek mellett játékában kedély és eredeti természetesség volt. **Mátrai, Erdélyi** és **Szentgyörgyi** elemőkben voltak, s jókedvvel és kifogástalanul játszottak — ugy az operettben is az egyes szereplők u. m. **Gerecsné, Szilágyi, Zajongi** és **Szentgyörgyiné** tökétetessen megfeleltek szerepök követelményeinek. A közönség különösön **Gerecsné** énekét és játékát kisérte tetszéssel és többször megtapsolta.

Szerdán, dec. 20-án „Kaunitz és Richelieu“ Történeti vigjáték 3 felvonásban.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Decz. 18-ról: 5% Metalliques 59.15. 5% Nemzeti kölcsön 69.15. 1860-diki államkölcsön 101.50 Bankrészvények 809. Hitelrészvények 323.50 London 117. 30. Ezüst 116.75. Cs. kir. arany 5.56. Napoleondor 9.30.

Földtehermentesitési kötvények: Magyar 78.57. Temesi 75.60. Erdélyi 75.—. Horv.-Slavon —.—.

Id. felelős szerkesztő: **Sándor János.**

Nyilttér.

(277) 22—*

Titkos betegségeket

és

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker biztositása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebésztudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt II órától I-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutcza 13. szám, I-ső emelet 14. sz.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

„Kronos“

nyugdij- és életbiztositótársulat

PESTEN.

Alaptőke:

két millió forint o. é.

Iroda: Váczi-utcza, a „vastuskóhoz“ I. emelet

A kik vezér-, fő-, vagy kerületi ügynökséget kivánnak vállalni, forduljanak ebbeli ajánlataikkal egyenesen az igazgatósághoz Pesten.

Van szerencsénk ezennel a nagyérdemü közönség tudomására hozni, hogy a magas magy. kir. kereskedelmi miniszterium folyó 1871. évi nov. 18-áról keltezett $^{11299}/_{71}$. számu engedélye alapján a

„KRONOS“ nyugdij- és életbiztositó-társulat

Pesten

üzleti tevékenységét a mai nappal megkezdette.

Dijszabályaink megállapitásánál kiterjeszkedtünk **az életbiztositás** terén eddigelé felmerült minden biztositási módozatra s alig létezik a gyakorlat terén üdvösnek bizonyult biztositási combinatió, melyet a legkedvezőbb feltételek mellett ne teljesithetnénk. — A biztositási módozatok sokszerüsége s a lehető **legjutányosabbra** szabott dijtételek mellett a dijak befizetését illetőleg mindennemü kedvezményekben részesitjük a biztositót és

két millió frt. alaptőkénkkel

megkivántató biztositékot nyujtunk elvállalandó kötelezettségeink teljesitése iránt.

Pest, 1871. november 15.

4—10 (336) ***Az igazgatóság.***

Megjelent és Demjén László

könyvkereskedésében Kolozsvártt és általa minden könyvárusnál kapható:

Kolozsvár története.

Első kötet.

Oklevéltárral. (I) Ős- o- és közepkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.

Egy külön kötet világositó rajzokkal. (36 tábla.)

Irta **Jakab Elek.**

9—* **Ára 10 frt.** (327)

E mindez tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kivánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása ala venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudos iroba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az ujabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdekkel fogja lapozgatni és benne buvárkodni, s a folytatását minden áron megszerezi magának.

Demjén László.

Felhivás az ujonnan megjelent innsbrucki (ugynev.) tiroli sorsjegyek vásárlására,

a melyek, mint alább bővebben ki van fejtve, **jobbak** a **készpénznél**, s **első** legközelebbi huzásuk már 1872 január 3-án fog történni.

Alólirt váltóiroda bátorkodik t. cz. magánvásárlóinak és üzletbarátainak jelenteni, hogy az **Innsbruck** országfővárosa által 1 millió osztr. ért. forintban kötött kölcsönt átvette, s ezért kéri, hogy erre vonatkozó megrendelések vagy kérdések csak is az alólirt váltóirodához intéztessenek.

Rövid előadása azon előnyöknek, a melyeket ezen kölcsön nyujt:

1. E kölcsön összesen csak 1 millió forintot tesz, s 40 év alatt 2.535,910 osztr. ért. forinttal fizettetik vissza.
2. Sorsjegyekre van osztva, a melyek mindegyikének legalább 30 frttal kell kisorsoltatnia, és
3. **évenként 4 huzásuk van 30,000, 12,000, 10,000** sat. forint főnyereményekkel, továbbá
4. eltekintve attól, hogy Innsbruck országfővárosa vállalta el a fizetési kötelezettséget, a mely bizonnyal minden biztositékot nyujt, s ez országfőváros minden ingó és ingatlan, törvényesen 800,000 frtra becsült vagyonával, és minden őt illető adópótlékokkal és jövedékekkel kezeskedik: e sorsjegyek minden lehetőleg kivánható vagy gondolható biztositékkal birnak, s e tekintetben tehát minden mas sorsjegygyel egyenlő arányban állnak.

Hogy alólirt váltóiroda t. cz. vásárlóinak bebizonyitsa, mily nézetben van e papir értéke és biztossága felől bekebelezendő tőke tekintetében, elhatárzá, e sorsjegyek egy részét azon czélból fönntartani, hogy kinyilatkoztathassa és magát kötelezze, miszerint minden efféle

1872 január 1-ig egyes darabját 30 o. é. ftjával nála vásárolt sorsjegyet

(ha a készlet addig tart) egy év alatt, vagy is 1873 január 1-ig bezárólag, teljes vételárban, azaz 30 ftjával fizetés gyanánt elfogad; a minek következtében az efféle sorsjegy vásárlója előbbször is **semmit se koczkáztat,** mert sorsjegyét egy év alatt bármikor teljes értékben fizetésül használhatja, továbbá pedig 4 huzásban **ingyen 30,000, 12,000, 10,000** sat. forint főnyereményekre játszik.

Ily sorsjegyeket, a visszaváltás kötelezettsége nélkül alólirt váltóiroda, mindig a napi árfolyam szerint, tehát jelenleg darabonként 26 o. ért. ftjával árul. Kaphatók e sorsjegyek továbbá Bécs és a tartományok majd minden váltóüzleteiben is napi árkelet szerint. Azonban, hogy e sorsjegyek megszerezhetését **mindenkinek** lehetővé tegye, alólirt váltóiroda továbbá meg egy részét kiválasztá e sorsjegyeknek, a melyek darabját 30 havi csak 1 ftos részletfizetés mellett árulja, s ekkor vásárló az első 1 ftos részlet s a belyeg megfizetése után már a legközelebbi huzásokban a fő- s általában minden nyereményre játszik. Alólirt váltóiroda, a midőn bátorkodik t. cz. vásárlóit a rendkivüli előnyökre figyelmeztetni, a melyek e sorsjegyek vásárlásával járnak, s őket a mielőbbi vásárlásra (hogy a kedvezményekben részesülhessenek, mert a visszavásárlásra szánt sorsjegyek valószinüleg rövid időn elkelnek) felhivni, feltehetni hiszi, hogy alig lehet valaki (a ki általában ily sorsjegyekben részt vesz), a ki ne érezné magát indittatva egy vagy több efféle sorsjegyet venni, miután semmit se koczkáztat, 4 huzásban ingyen játszik, s e sorsjegyeket, mint fennebb emlitve van egy év alatt teljes vételárban fizetés gyanánt használhatja.

Szives külmegrendeléseknél tessék az illető összeget s 30 krt 4 nyeremény-lajstromért az 1872 évre, a melyek bérmentesen küldetnek meg, ha ezek kivántatnak, alólirt váltóirodához bérmentesen beküldeni. (325) 9—12

A cs. kir. szab. **bécsi keresk. bank váltóirodája**, ezelőtt **Sothen Ján. C. Bécsben**, Graben, 13. sz.

Ny. Gámán János örököseinél Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.